

Ansiokyselyn satoa

Tilastotietoa av-kääntäjistä vuonna 2009

Av-kääntäjien kuohuvan tilanteen takia kysely vuoden 2009 ansioista päätettiin tehdä heti tuoreeltaan alkuvuodesta, kun neuvottelupöytiin ollaan käymässä monella suunnalla ja ajankohtainen tieto on tarpeen. Alan tilanteen vakavuus oli innostanut myös ennätysmäärän ihmisiä vastaamaan kyselyyn. Vastauksia saatiin peräti 151 kappaletta, joista 73 tuli Yhtyneet-sopimuksen ehtoilla työskenteleviltä ja 78 muilla ehtoilla työskenteleviltä av-kääntäjiltä. Jälkimmäisistä kymmenkunta työskenteli työsuhteisina freelancereina ja loput yrittäjinä tai muuten vailla työsuhdetta.

Kolmosjaoston hyväksi havaittua ansiokyselypohjaa muokattiin jälleen jonkin verran, ja mukana oli myös uusi työtahtia kartoittava osio. Kyselyn muokkaamiseen ja tulosten analysoimiseen osallistuivat **Katja Aulavuori, Jani Bohm, Laura Sillanpää, Saara Vironmäki** ja **Sanna Väre**.

Huimat erot tuloissa ja työajoissa

Av-kääntäjien kenttä on edelleen jakautunut selvästi kahtia, kun tarkastellaan vuosiansioita. Yhtyneet-sopimuksen piirissä kääntäjät ansaitsivat vuonna 2009 keskimäärin 35 000–40 000 euroa vuodessa, kun taas muilla ehtoilla työskentelevien vuositulot jäivät keskimäärin 20 000–25 000 euroon. Peräti yli neljännes Yhtyneet-kääntäjistä ansaitsi yli 50 000 euroa vuodessa, mutta muilla ehtoilla vain yksi vastaajista pääsi vastaaviin tuloihin.

Ansiotason eroja selittää jonkin verran se, että sivutoimisesti av-kääntäjänä työskenteleminen on hieman yleisempää muilla kuin Yhtyneet-kääntäjillä. Ryhmien väliltä löytyy myös selkeä ja hieman huolestuttavakin ero viikoittaisessa työajassa. Toimistopuolen kääntäjien arvio omasta työajastaan painottuu selkeästi normaaliin työviikkoon eli 35–40 tuntiin viikossa tai sen alle, kun taas Yhtyneet-kääntäjistä peräti 30 arvioi tehneensä yli 40-tuntista työviikkoa.

Pitkistä työpäivistään huolimatta Yhtyneet-kääntäjät saivat viikossa käännettyä vähemmän ohjelmaminuutteja kuin kollegansa muualla. Kysymyksessä ei tosin otettu huomioon sitä, käännetäänkö ohjelmia ykkös- vai kakkoskäännöksinä. 51 Yhtyneet-kääntäjää eli noin 70 prosenttia vastanneista ilmoitti tekevänsä lähes yksinomaan ykköskäännöksiä. Muilla vastaava määrä oli 29 kääntäjää eli 39 prosenttia vastanneista.

Yhtyneet-kääntäjät pitivät noin viikon enemmän lomaa vuoden aikana kuin muut, jotka puolestaan olivat hieman Yhtyneet-kääntäjiä useammin muista syistä vailla töitä. Toimeksiantojen puute oli ehdottomasti yleisin mainittu syy toimistopuolella, jossa lähes 70 prosenttia vastaajista oli vuoden aikana jäänyt vaille toimeksiantoja. Töitä vailla oli oltu keskimäärin nelisen viikkoa vuodesta.

Jämähtäneet palkkiot

Yhtyneet-kääntäjien palkkiot ovat julkisen sopimuksen myötä hyvin tiedossa, mutta muilta udeltiin taas yleisimpiä käytössä olevia palkkioperusteita ja -summia. Replikki oli edelleen yleisin palkkioperuste, mutta minuuttipohjainen hinnoittelu näytti vuoden aikana lisääntyneen. Vuoden 2008 ansiotiedustelussa 39 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei saa koskaan palkkioita minuuttihinnoittelun mukaan, mutta nyt vastaava prosenttiluku oli alle 27.

Yleisimmät ilmoitetut palkkiot osuivat samoihin haarukoihin kuin vuoden 2008 kyselyssä, joten suuria muutoksia ei palkkiorintamalla näytä vuoden aikana tapahtuneen. Yrittäjillä tai muuten vailla työsuhdetta työskennelleillä ykköskäännösten tavallisimmat repliikkipohjaiset palkkiot osuivat haarukoihin 0,41–0,55 euroa tai 0,71–0,85 euroa. Kakkoskäännösten kohdalla yleisin repliikkihinta jäi 0,21–0,25 euroon, joskin neljäsosa vastaajista oli saanut 0,36–0,40 euroa. Työsuhteisten freelancereiden vastaavat palkkiot olivat jokseenkin samat ykköskäännöksistä, ja kakkoskäännösten palkkiot osuivat lähinnä välille 0,31–0,40 euroa.

Minuuttipohjaisilla palkkioilla ykköskäännöksistä maksettiin alimmillaan 3,51–4,00 euroa, keskimäärin 4,01–4,50 euroa ja vain harvoin yli 5,00 euroa. Kakkoskäännösten alimmat palkkiot osuivat välille 2,01–2,50 euroa (38,5 % vastaajista). Neljäsosa vastaajista sai 2,51–3,00 euroa, viidesosa 3,01–3,50 euroa ja yli 15 prosenttia tätäkin enemmän. Työsuhteisten freelancereiden palkkiot eivät juurikaan poikenneet yrittäjien ja muiden palkkioista.

Yleisin tuntipalkkio työsuhteisilla freelancereilla oli 15–20 euroa ja muilla 20–25 euroa. Työhön käytetty aika oli kuitenkin melko harvinainen palkkioperuste repliikkeihin tai ohjelmaminuutteihin verrattuna.

Millä tahdilla töitä tehdään?

Av-kääntäjien ansiokyselyn yhteydessä kyseltiin nyt ensi kertaa myös arvioita erityyppisiin töihin käytetystä ajasta sekä ajankäytön jakautumisesta eri työvaiheiden kesken. Esimerkkiohjelmiksi oli valittu 45 minuutin pituiset pätkät draamaa, reality-ohjelmaa ja tekstitettävää dokumenttia. Yksilölliset erot kääntäjien työskentelynopeudessa näkyivät vastauksista selvästi, mutta jälleen oli nähtävissä myös eroja Yhtyneet-kääntäjien ja muilla ehdoilla työskentelevien välillä.

Ykköskäännösten kohdalla voidaan ohjelmatyypistä riippumatta todeta, että toimistopuolella työtahti on rivakampaa mutta myös tasaisempaa. Yhtyneet-kääntäjien kohdalla hajonta on suurempaa, kun esimerkiksi kolme nopeinta arvioi käyttävänsä 45 minuutin draamaohjelman kääntämiseen 6–8 tuntia ja kolme hitainta yli 32 tuntia. Toimistopuolella vastaavan ohjelman käänsi nopeimmillaan yksi henkilö 4–6 tunnissa ja hitaimmillaan myös yksi henkilö 22–24 tunnissa. Keskimäärin tämäntyyppisen käännöksen tekemiseen käytettiin Yhtyneet-puolella aikaa 18–20 tuntia ja muualla 12–14 tuntia.

Kakkoskäännösten kohdalla eri leirien välillä ei ole yhtä huomattavia eroja, vaan eri ohjelmatyyppeiden keskimääräiset käännösaajat ovat täysin samat niin Yhtyneet-kääntäjien kuin muidenkin vastauksissa.

Entä miten käy laadun?

Työtahti-osion päätteeksi vastaajilta kysyttiin vielä, pystyvätkö he panostamaan työnsä laatuun siinä määrin kuin haluaisivat. Yhtyneet-kääntäjien joukosta kukaan ei ilmoittanut, ettei pystyisi missään töissään panostamaan laatuun ja vain kolme vastaajaa sanoi pystyvänsä siihen alle puolessa töistään. 43 prosenttia vastaajista pystyi panostamaan laatuun yli puolessa töistään ja 41 prosenttia kaikissa töissään. Yleisin syy, joka estää Yhtyneet-kääntäjiä panostamasta laatuun, ovat tiukat aikataulut.

Muiden kuin Yhtyneet-sopimuksen ehdoilla työskentelevien joukosta 14,5 prosenttia ilmoitti, ettei pysty panostamaan laatuun missään töistään ja 25 prosenttia alle puolessa töistään. 26 prosenttia pystyi panostamaan laatuun yli puolessa töistään ja lähes 20 prosenttia kaikissa töissään. Aikataulujen tiukkuus vaivasi tätäkin ryhmää, mutta ylivoimaisesti suurin osa ilmoitti laadun tuottamisen esteeksi liian alhaiset palkkiot. Töihin ei yksinkertaisesti voi käyttää tarpeeksi aikaa, koska se on taloudellisesti kannattamatonta.

Palautetta ja toiveita

Kyselyn palauteosioon kertyi jälleen runsaasti kommentteja vastaajilta. Kyselyä toisaalta kiiteltiin monipuoliseksi ja selkeäksi, mutta toisaalta myös valiteltiin vastaamisen vaikeutta sekä esitettiin toiveita aiheista, joita kyselyyn voisi jatkossa liittää. Kaikkea tuskin pystytään tulevaisuudessakaan av-kääntäjien ansiokyselyyn mahdollittamaan, mutta aivan varmaa on, että ensi vuonna kysely on jälleen piirun verran parempi aktiivisten vastaajien ansiosta. Kiitos teille!

Sanna Väre
Kirjoittaja on av-kääntäjien jaoston puheenjohtaja

Sanastoa:
Repliikki = kerrallaan ruudussa näkyvä yksi- tai kaksirivinen teksti
Ykköskäännös = käännös + ajastus
Kakkoskäännös = valmiiseen ajastukseen tehty käännös